

Αποκαθίσταται η Παλαιοχριστιανική Βασιλική της Ολυμπίας

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

Το Εργαστήριο του Φειδία- Παλαιοχριστιανική Βασιλική της Ολυμπίας, αποκαθιστά η μελέτη, η οποία εγκρίθηκε από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, στο πλαίσιο του προγράμματος ανάδειξης της ρωμαϊκής φάσης του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Ολυμπίας.

Η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη αναφερόμενη στο πρόγραμμα ανάδειξης της ρωμαϊκής φάσης δήλωσε ότι: «Η ανάδειξη των οικοδομημάτων της ρωμαϊκής περιόδου -πέρα από την προστασία των μνημείων αυτών καθ' αυτών- θα προσδώσει μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα εικόνα στον αρχαιολογικό χώρο της Ολυμπίας, ενώ θα ενισχύσει σημαντικά το χρόνο παραμονής των επισκεπτών. Σήμερα, οι περισσότεροι επισκέπτες περιορίζουν την περιήγησή τους στην έκταση που είχε το Ιερό στη φάση της κλασικής αρχαιότητας.

Με την ολοκλήρωση του προγράμματος της ανάδειξης της ρωμαϊκής φάσης του Ιερού της Αρχαίας Ολυμπίας, η εικόνα του αρχαιολογικού χώρου αναμένεται να αλλάξει ριζικά, προσφέροντας στον επισκέπτη μια πληρέστερη εμπειρία του χώρου

και των διαφορετικών χρονικών περιόδων, όπως αποτυπώνονται και τεκμαίρονται στα μνημεία της Ολυμπίας».

Το οικοδόμημα, που ταυτίζεται σύμφωνα με τους ερευνητές με το εργαστήριο του Φειδία, βρίσκεται σε κεντρική θέση του αρχαιολογικού χώρου της Ολυμπίας, ενώ τεκμαίρεται η συνεχής χρήση του από την κλασική έως τη βυζαντινή εποχή. Το ιστορικό του βάθος και η ανακάλυψη από τους Γερμανούς ανασκαφείς στοιχείων που πιστοποιούν σε αυτό την παρουσία του γλύπτη Φειδία, το καθιστούν ξεχωριστό δίνοντας του υπερτοπική αίγλη.

Η μελέτη, που εκπονήθηκε και χρηματοδοτήθηκε από το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο, αποβλέπει στην ολοκληρωμένη προστασία του μνημείου και του ευρύτερου χώρου του, με επεμβάσεις που υπηρετούν την αναγνωσιμότητα του, χωρίς να διαταράσσεται η πατίνα του χρόνου στις επιφάνειες του.

Η αναστηλωτική πρόταση προτείνει να παρουσιαστεί στο εσωτερικό του οικοδομήματος το βυζαντινό κτήριο με βάση τα στοιχεία που διαθέτει από κάθε φάση καθώς και οι αρχιτεκτονικές ποιότητες που εκφράζουν μεμονωμένα στοιχεία κάθε φάσης, τα οποία βρίσκονται διάσπαρτα ή και μέσα στο μνημείο. Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο εγκρίνοντας τη μελέτη αποκατάστασης της παλαιοχριστιανικής φάσης, ζήτησε να αναδειχθεί σε μεγαλύτερο βαθμό η κλασική φάση του κτηρίου, εσωτερικά και εξωτερικά, ώστε να τεκμηριώνεται το σύνολο του σωζόμενου αυθεντικού υλικού των κλασικών χρόνων.

Το μνημείο έχει πλήρως τεκμηρωθεί: **Εντοπίστηκαν όλοι οι λίθοι του νότιου στυλοβάτη, οι λίθοι του δαπέδου που βρίσκονται σε αποθέτη αρχιτεκτονικών μελών, ανατολικά του μνημείου, καθώς και άλλα μέλη που φυλάσσονται στο Μουσείο.**

Συνολικά, τεκμηριώθηκαν 160 αρχιτεκτονικά μέλη, ενώ οι επιτόπιες μετρήσεις έγιναν με σύγχρονες και παραδοσιακές μεθόδους. Τέλος, στο πλαίσιο της έρευνας πραγματοποιήθηκαν νέες παρατηρήσεις, που σχετίζονται με τα πολλά, ακόμα ανοικτά, θέματα αναπαράστασης των οικοδομικών φάσεων και καίριων λεπτομερειών του μνημείου.

Το ιστορικό του μνημείου και της συντήρησής του

Η ιστορία του μνημείου ξεκινά την κλασική εποχή, το τρίτο τέταρτο του 5ου αι. π.Χ., όταν ο Φειδίας, μετά τα έργα του στην Ακρόπολη των Αθηνών, ήλθε στην Ολυμπία για την κατασκευή του αγάλματος του Ολυμπίου Διός. Αρχικά αποτελούσε ένα αυτόνομο κτήριο, ελεύθερο στο χώρο. Στη βόρεια πλευρά γειτνιάζε προς τα ανατολικά με τον σύγχρονό του "Θεοκολεώνα", την οικία των ιερέων της Άλτews, και προς τα δυτικά με το επίσης σύγχρονο "Ηρώον". Από την αρχική ανωδομή δεν σώζεται κάτι, αφού μεταγενέστερα αντικαταστάθηκε όλο αυτό το τμήμα του κτηρίου.

Στη λίθινη βάση με τους ορθοστάτες εντοπίστηκε σποραδικά η αρχική επίστρωση με κονίαμα που κάλυπτε προφανώς και το χαμένο τμήμα της πλίνθινης ανωδομής. Η στέγη ήταν ξύλινη, καλυμμένη με πήλινη κεράμωση κορινθιακού τύπου. Από τα ευρήματα της ανασκαφής προκύπτει ότι η στέγη διέθετε μια περίτεχνη σίμη. Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν ότι το κλασικό κτήριο είχε ολοκληρωθεί και χρονολογείται, σύμφωνα με τις αρχαιολογικές παρατηρήσεις της στρωματογραφίας και τον σχολιασμό των ευρημάτων, στο τρίτο τέταρτο του 5ου αι. π.Χ.

Στο πέρασμα του χρόνου και κατά την ελληνιστική εποχή, μικρά και μεγάλα κτήρια προστέθηκαν σταδιακά στον άμεσα περιβάλλοντα χώρο του εργαστηρίου, που κατέληξε πλέον, τμήμα ενός μεγάλου σε έκταση κτηριακού συγκροτήματος. Αυτές οι κατασκευές δεν είχαν τον μνημειακό χαρακτήρα του εργαστηρίου. Κατά

την ύστερη ελληνιστική περίοδο, μεταξύ 2ου αι. π.Χ. και 1ου αι. μ.Χ., συντελέστηκαν μεγάλης κλίμακας αλλαγές στον περιβάλλοντα χώρο του εργαστηρίου όπως και στον Θεηκολεώνα, στο ανατολικό τμήμα του οποίου προστέθηκε ένα περιστύλιο.

Τη ρωμαϊκή εποχή έλαβαν χώρα μεγάλες αλλαγές στο κτήριο, αλλά και στον περιβάλλοντα χώρο του. Μόνο η αρχική διαρρύθμιση του κτηρίου με τους δύο χώρους, δηλαδή τον πρόδομο και την κύρια αίθουσα παρέμεινε αναλλοίωτη. Κατά τη βυζαντινή εποχή, μεταξύ 435 και 451 μ.Χ., στο ερείπιο του εργαστηρίου εγκαταστάθηκε το σπουδαιότερο κτήριο του βυζαντινού οικισμού, το κεντρικό κτήριο της χριστιανικής λατρείας. Ο κτηριακός τύπος της παλαιοχριστιανικής βασιλικής προσαρμόστηκε εύκολα στο ορθογώνιο σχήμα του υφιστάμενου κτηρίου.

Η βασιλική της Ολυμπίας θεωρείται η αρχαιότερη γνωστή παλαιοχριστιανική εκκλησία της Ηλείας.

Αν και οι ανασκαφές έχουν δώσει σπουδαία στοιχεία, η συντήρηση και η αποκατάστασή του μνημείου δεν έτυχαν συστηματικής προσπάθειας. Σημειώνεται ότι οι ανασκαφές επέφεραν μεγάλης κλίμακας αλλοιώσεις της παλαιοχριστιανικής φάσης. Όπως προκύπτει από την παρατήρηση παλαιών σχεδίων και φωτογραφιών, πολλά στοιχεία της εκκλησίας θυσιάστηκαν για λόγους προόδου της έρευνας (κόγχη ιερού, αγία τράπεζα, στυλοβάτης νότιας κιονοστοιχίας, κιονοστοιχία νάρθηκα, τοίχοι διαμερισμάτων δυτικά).

Ωστόσο, η πληρότητα της τεκμηρίωσης των βυζαντινών στοιχείων από τους παλαιότερους ερευνητές και ανασκαφείς, ήδη από το 1877, προσφέρει την δυνατότητα της ορθής αποκατάστασης του μνημείου.

